

T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ

Grup Başkanlığı

Tarih: **06 Kasım 2025**

Sayı: **14926**

36685

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Milli Eğitim Bakanı Yusuf Tekin tarafından Anayasanın 98. ve TBMM içtüzüğünün 96. Maddelerine göre yazılı olarak yanıtlandırılmasını saygılarımla arz ederim.
04.11.2025

Barış BEKTAŞ

Konya Milletvekili

Anayasa'nın 42. maddesi, kimsenin eğitim ve öğrenim hakkından yoksun bırakılamayacağını açıkça hükme bağlamıştır. Ayrıca Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin (Birleşmiş Milletler, 1989) 28. ve 32. maddeleri; çocukların eğitim hakkının güvence altına alınmasını, çocuk emeğinin her biçimiyle önlenmesini ve çocukların istismardan korunmasını devletlerin temel yükümlülüğü olarak tanımlar. Bu düzenlemeler, iç hukukta doğrudan uygulanabilir nitelikte bağlayıcıdır.

Ancak Türkiye'de çocuk yoksulluğu, çocuk işçiliği ve eğitimden kopuş son yıllarda endişe verici biçimde artmıştır. TÜİK'in 2024 yılı verilerine göre, 15-17 yaş grubundaki çocukların işgücüne katılım oranı yaklaşık %25 seviyesindedir. Başka bir deyişle her dört çocuktan biri, ekonomik faaliyetlere katılarak fiilen işçi statüsünde görülmektedir. Bu oran, gelişmiş ülkeler ortalamasının katbekat üzerindedir.

Ayrıca çeşitli araştırmalara göre, 2023-2024 eğitim-öğretim döneminde okul dışında kalan çocuk sayısı bir önceki yıla kıyasla %38,4 artışla yaklaşık 613 bine ulaşmıştır. Örgün eğitim sisteminin dışında kalan toplam çocuk sayısı ise, mesleki eğitim merkezleri (MESEM) ve açık öğretim uygulamaları dahil edildiğinde 1,5 milyonu aşmaktadır. Bu durum, çocukların eğitimden sistematik biçimde koparıldığını ve emek piyasasına yönlendirildiğini ortaya koymaktadır.

Mesleki Eğitim Merkezleri (MESEM) uygulamasının ortaokul düzeyine kadar indirgenmesi, pedagojik ve hukuki açıdan ciddi soru işaretleri doğurmaktadır. Bu uygulama, eğitim hakkının

içerigini zayıflatmakta, çocukları kayıt dışı ve denetimsiz iş ortamlarında çalışmaya yönlendirmekte ve çocuk işçiliğinin fiilen yasallaşmasına zemin hazırlamaktadır.

Diğer yandan Bakanlık, eğitimde kamusal sorumluluğu cemaat ve dini vakıflarla yaptığı protokoller üzerinden devretmektedir. Kamu binalarının bu vakıf ve cemaatlara tahsisi, laik ve bilimsel eğitim ilkeleriyle çelişmekte; Anayasa'nın 2. maddesinde tanımlanan laiklik ilkesine ve 174. maddede koruma altına alınan Tevhid-i Tedrisat Kanunu'na aykırılık teşkil etmektedir. Bu yapı, eğitim sisteminde sistematik bir dinselleşmeyi, nitelik kaybını ve çocukların geleceksizliğe sürüklenmesini beraberinde getirmektedir.

Bu bağlamda;

1. 2025-2026 eğitim-öğretim yılında okula hiç kayıt yaptırmamış veya devamsızlık nedeniyle fiilen sistem dışında kalmış çocuk sayısı kaçtır? Bu çocukların illere göre dağılımı nasıldır? Bu konuda Bakanlığınız tarafından yürütülen bir risk haritalaması veya erken uyarı mekanizması mevcut mudur?
2. Örgün eğitime devam etmeyen veya açık öğretime yönlendirilmiş çocukların izleme ve takip sistemleri hangi yasal dayanakla işletilmektedir? Bu çocuklara yönelik psikososyal, ekonomik ve pedagojik destek mekanizmaları var mıdır? Varsa nedir?
3. Çocuk yoksulluğunun ve çocuk işçiliğinin önlenmesine yönelik olarak Milli Eğitim Bakanlığı'nın ilgili kurumlarla (Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı, TÜİK, SGK vb.) ortak yürüttüğü ulusal bir politika belgesi veya eylem planı var mıdır?
4. MESEM uygulaması kapsamında kaç çocuk işletmelerde fiilen çalışmaktadır? Bu çocukların yaş dağılımı nedir? Ortaokul düzeyine indirilen MESEM uygulamasının bilimsel ve pedagojik değerlendirmesi yapılmış mıdır?
5. Bakanlığınız ile dini vakıf, cemaat ve dernekler arasında imzalanmış kaç protokol bulunmaktadır? Bu protokoller hangi illerde uygulanmaktadır? Bu kuruluşların eğitim faaliyetleri üzerindeki denetim mekanizmaları nelerdir?
6. Eğitim sistemindeki bu yönelimin, çocukları laik ve bilimsel eğitimden uzaklaştırarak işçileşmeye ve geleceksizliğe ittiği yönündeki eleştirilere yanıtınız nedir? Bakanlığınız bu eleştirileri çürütecek somut, bilimsel ve istatistiki verilere sahip midir?
7. Çocuk işçi ölümleriyle ilgili Bakanlığınızın elinde herhangi bir veri var mıdır? Bakanlık bu konuda Adalet ve İçişleri Bakanlığı ile işbirliği yaparak hukuki sorumluluk zinciri oluşturmakta mıdır?